

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioannis Ioviani Pontani. De Aspiratione Libri duo. Charon
Dialogus. Antonivs Dialogus. Activs Dialogus. Aegidivs
Dialogus. Asinvs Dialogus. De Sermone Libri Sex. Belli,
Qvod Ferdinandvs Senior ...**

Pontano, Giovanni Giovano

Venetiis, 1519

Poeta Personatvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12960

ANTONIUS
POETA PERSONATUS:

Ipse autem auratis fulgens Sertorius armis
Agmina coquebat campis. huic filius aetate
Hernicus, hispaniaque satus de matre Marullus.
Hic peditem, ille equitem addensat. sua signa tribuni.
Expediunt. portis ruit indignata inuentus
Praeuenisse hostem, et montis iuga celsa teneri.
Non aciem campo statui, aut dare signa manipulis
Pompeianus eques patitur. uolat agmine facto
Praecipitans. Primum, Mariusque, acerque Seuerus
Occultam nacti uallem, qua proxima ducit
Semita, limosumque ferunt uestigia ad amnem.
Astitit in ripa Marius prior. hunc uada nantem
Accipiunt tranquilla, ferox sed flumina seruat
Manlius. hic duro traiecit pectora conto
Perussitque ferum saxo. caput abdidit alueo
Attonitus sonipes. Marium rapit unda dehiscens,
Atque haste rotat infixum. fortuna Seuero
Haud melior fuit. Acta manu caua tempora quassat
Funda leuis, cerebroque lapis compactus adhæsit.
Decidit ex animis, uitamque effudit in undis.
Ter flumio emerfit iuuenis. ter gurgis anhelum
Hansit hians, mox et trunco suffixit acuto.
At catulus, catulique genus Quintillus, et asper
Tertullus, patrumque heres cognominis oscus,
In leuam flexere. Comes simul additur illis
Hispanus Bicta, exclamans. Quo uertitis? huc uos
Huc iuuenes. Itē ad pontem. Dux ipse uiarum
Praecedo. Dixitque et per uestigia nota
Delatus, pontem ingreditur. tum cetera pubes
Insequitur. furit inmissis equitatus habenis.
Obuius his equitumque ciens, peditumque cateruas
Fit Rutilus, rutilique gener Veranius, et qui
Prima puer musis dedit otia. moxque secutus
Arma, tulit meritum primæ legionis honorem
Pontius. a quo etiam ducta est pontana propago,
Quem sequitur, uolucerque Melas, alacerque Metiscus
Et Pardus gladio melior, Chariteius hasta

insignes hederis, meritaq; ad tempora fronde
 Et cui casta comas tegit insula, certus & arcu
 Et certus conto pugnax Coruinus acuto-
Primus in aduersum torquet Veranius hastam
 Quintillum, quæ præcipiti delapsa ruina
 Per clypeumq; femurq; uiri, penetravit ad inum
 Pectus equi. genuit sonipes. Dumq; excutit illam
 Innitens, dum ferratis hic calcibus auras
 Verberat, ex cussa. Quintillus labitur hasta.
 Accurrit pater, ac telo per tempus adacto,
 Deturbat Rutilum. Inde Melas dum feruidus instat
 Dum catulo cadit auulsus de pectore thorax
 Exegit medium præcordia ad intima ferrum.
 Labenti dum ferrum iterumq; iterumq; coruscant,
 Sensit præcipitem uento stridente sagittam
 Quam dum declinat inuenis, forte ilia in oscum
 Obuertit, lateri & telum crudele recepit.
 Extraxit telum obnitens, ac talibus infit.
 Non tibi mentitum osce genus, ueteresq; parentes
 Profuerint, Fauno aut mater dilecta petenti.
 Tum clypeo assiliens, ensem quatit, & ferit ora
 Nuda osce, cum forte leuis ceruice reflexa
 Cassis hiat. cruor auratis diffunditur armis.
 Ingeminat perq; ora Melas, perq; ilia ferrum.
 Ipse iterum lateri accepit moribundus acutum
 Ensem, auratum ensem, mox corrui, acer & una
 Corruit oscus, & ingenti premit arua fragore.
Attontæ stupere acies. At Pontius instat,
 Ite uiri, mecum ite uiri. Sucidite pontem
 Dum trepidant, nullo & liber custode tenetur.
 Hæc ait, & rapta primus uolat ipse securi.
 Desilijsq; pedes. Sequitur cuneata inuentus.
 Tum Bicia increpitans. Quo nunc Tertulle? quid hæres
 In ferrum Romane rue. Atq; hinc talia fatus
 In medium incurrit peditem. nec desuit illi
 Tertullus. uolat aurato conspectus in ostro
 Nunc iaculo, nunc ense micans. fit ui uia. sænit
 Effera uincens rabies, rabiesq; cadentum.
 Forte ut erat prolapsus equo Veranius, alte

ANTONI V S

Sustulit attollens oculos, telumq; uibrantem
 Suspexit Biciam. Quo tu quo pessime telum
 Carpetane uibras? en hoc ait accipe, & armos
 Vna haurit. simul abreptas detruncat habenas
 Bellatoris equi. tum communis ense reducto
 Perforat, ingentemq; alta prosternit in herba.
 In Biciam se cuncta cohors supata ferebat.
 Pro Bicia ferus assurgit Tertullus. At illi
 Suicidit iugulum parca indignante Metiscus.
 Concidit ut tenuis cum flos enectus aratro est
 Insignis facie puer, & florentibus annis.
 Nec mora siue aliquis, dubium, miles ne deus ne
 Sustuleritq; manum, iaculumq; intorserit, intrat
 Loricam galeamq; inter ferratilis ornus,
 Qua ceruix commissa humeris, nam fata Metisco
 Nec sua non properant, Biciae seu cana senectus,
 Cui caput amissum collo maurisius Atlas
 Atq; hastae infixum ostentat. Quo territa retro
 Pompeiana acies, pontem turbata petebat.
 Urgebat fugientem hasta Chariteius, ut se
 Proripit e specula. simul & clamore premebat
 Iuncta cohors. Illi abruptis referuntur habenis.
 Sauiat hic gladio incumbens Coruinus & harpe
 Ut quondam lupus in pecudes furit. omnis ab uno
 Grex fugit. Ille atrox et dente cruentat et ungui.
 P ontius ut sensit strepitum, ac nutantia uidit
 Robora, & attrahere immanem tabulata ruinam,
 Cede inquit generosa Phalanx fugientibus. ipsi
 Ferratis ad ripam hastis incumbite, qua se
 Voluit agens, retroq; uagus conuertitur amnis.
 H ic uero turbatus eques clamante tribuno
 Constitit. Instaurata acies. Tum Pardus & actor
 Sulpitiusq; Aniusq; & auiti nominis Arunx
 Incumbunt, uariusq; & poeno e sanguine Hiensal
 Marmaridesq; Mahar, Ailantiadesq; Maharbal
 Et Bostar barceus, & Pyreneus Hierus
 Androclidesq; Maron, Antenoridesq; Boriscus,
 Atq; alij, decus egregium, quos traxit in arma,
 Quiq; repostus equo Veranius, agra trahebat

Corpora, sed vincit fama generosa cupido.
 M eonia nunc plectra Deae cantusq; ciete.
 Et bello decus, & decori longam addite famam.
 Non alias equitum maior, seu maior equorum
 Ardor, utrinq; duces simulant, utrinq; tribuni
 Statureiri, pugnatu uiri, clamatur utrinq;.
 Quo ruitis, Pompeius adest. incumbite fessis
 Impiger aduentat Sertorius. arma cruore
 Sparsa madent, crepitantq; enses, clypei q; resultant
 Impacti clypeis, fractae q; hastilibus hastae.
 Tum uariis, clamorq; equitum, atq; hinnitus equorum,
 Dissultant ripae, & uoces nemora alta remittunt,
 Non aliter quam cum bello flagrante gigantum
 Aeoliam ad Liparen sudat uulcania pubes.
 Fit strepitus, ferri q; flumit, aeris q; metalla.
 Antra sonant ualidis incudibus. itq; cauernis
 Immistus fumo sonitus. caua murmurat Aetna
 Vicinae q; fremunt ualles, maria ipsa resultant,
 Ac longe fragor ingeminans defertur ad auras.
 Hic pardo suffosus equus. cadit impiger acto
 Androclides q; Maron. traiectus et ilia conto
 Corruit infelix Arunx, Bostar q;, Mahar q;,
 Ense Mahar, iaculo Bostar per pectus adacto.
 Sulpitius dextra exsecta, leua q; Maharbal
 Inuiti excedunt pugna. Veranius hastam
 Cruere trahit, Dum q; illam Annius conuellere tentat
 Accipit aratam per colla exserta bipennem.
 Tum uero turbata phalanx cedente Borisco,
 Quem clypeo exsutum & galea Catilina premebat.
 Syllanum genus, & rara uirtute tribunus,
 Vociferans. En qui hesperiam sua praemia poscunt
 Oceano & regnare parant. Simul exigit harpen
 Ore tenus, dictis q; ferox insultat amaris.
 Hesperiam quam quaeris habes. Patauina colebas
 Rura miser, nunc auratis oacumbis in aruis.
 Tum Fabium, Titium q; ferit, flauum q; libyscum
 Fonteium q;, & quoselice de matre gemellos
 Sustulit eleis praetor Vipsanius oris
 Almonem, Andronem q;, & cumarum abeonem.

ANTONIVS

Dat læto Laufenum, & amicum Nerea musis,
 Nerea præstantem forma, & puerilibus annis
 Quem liquidis sebethos aquis, quem cerula fleuit
 Parthenope, quem Nereidum chorus omnis, & udæ
 Sirenes conturbatis fleuere sub antris.

H as inter strages, uariusq; & fortis Hienfal
 Stabant inuicti ferro, triduntq;, trahuntq;,
 Vulnera dant, sternuntq;. prior sic fatur Hienfal.
 Macte Vari uirtute, uides qua sorte ruat res?
 Fraude opus est. hunc ipse locum cape, dum mihi se gnis
 Fit fuga. uix hæc effatus uestigia uertit.
 Insequitur Catilina, fugam celerabat Hienfal.
 Itq;, reditq; iter inceptum, fallitq; sequentem,
 Dum uarius iaculum incoctum post terga sub ipsum
 Infigit femur, & dictis ferus increpat. Ille
 Saucius ingemuit. uixq; ad sua signa recepit.
 Incumbunt tum uictores, uictiq; facessunt.

P ontius interea positus uada ad ipsa maniplis
 Hos cogebat, & hos, ut quem fors ipsa ruentem
 Obtulerat, tumultumq; leuis delatus in altum
 Euentum pugnae ut uidit turbatus, & amens,
 Huc inuenes, simul ad pontem uestigia uertit.
 Insequitur pedes, atq; eques. agglomeratur eodem
 Cuncta manus. simul ecce etiam fulgentia signa
 Cernere erat. uolat admissis Sertorius alis.
 Parte alia de colle procul romana ferebat
 Se legio. uolitant aquilæ. Petreius ante
 Agmen agit, primusq; uias & flumina monstrat
 Ut uentum ad ripam stetit impiger, & monstrato
 Ponte, iubet primam confestim anteire cohortem.
 Ingemuere trabes, succisaq; robora nutant
 Assultu peditum uario. Tum pulsus ad amnem
 Cedebat Catilina, omnisq; equitatus habenas
 Laxabat, præmissa cohors tabulata tenebat
 Vltima, per medium raptat uestigia pontem
 Pulsus eques. Ruit ecce trahens peditemq;, equitemq;
 Pons secum, præceptq; cauo deuoluitur alueo.
 Substitit amnis. tum ripæ intumuerunt profundæ,
 Conuersusq; ni gras fluminis ruptabat arenas.

A. tonitus casus

A ttonitus casu tanto, Petreius amnem
 Spectabat. uolabat acta manu coribantis arundo
 Atq; ocreis illapsa, femur penetravit ad imum.
 Pontius e' ripa exclamat. Nunc uadite segnes
 Et ripam tentate dolo. cum talia fatur.
 Diffundit sese in partem, ripasq; relaxat
 Turgidus amnis aquis, uoluitq; ad littora fluctu
 Arma, uiros, tabulas, & corpora quadrupedantum
 Stant pedites innisi hastis, uersantq; ruuntq;
 Semineces. spoliant alij, passimq; secundum
 Flumina, suspendunt alte spolia indita ramis.
 Exanimem implicatumq; ulua fluctusq; uouementem
 Eruptant unda Catilinam. Ille aera ut alnum
 Hausit, & accepit gratæ spiramina uitæ.
 Apprendit ramum dextra, tenuitq; prehensum.
 Hinc illinc oritur clamor. pugna aspera surgit
 Fundarum, crepitat lapidosus ictibus amnis
 Turbibus, & multo sub uerbere dissilit aer.
 Exceptus tandem a socijs conamine magno
 Curuatis trahitur contis, ripaq; locatus
 Vltiore, uomit madidas de pectore arenas,
 Cum subito rapidum affertur Sertorius amnem,
 Et pugnam tuba terribili ciet horrida cantu.

HISTRIO PERSONATUS.

Vieni ut uidetis uates istricus.
 q Sitim pati non potest. quod homericum
 Ait fuisse, seq; similem illius
 Mero potando noctu, atq; interdium.
 Bonum poetam nisi uino sum neminem
 Ait. & id recte, & quod ait re comprobat.
 Heus tu cui nasus, ora, labra, guttura
 Rubescunt, uin potando hoc experirier?
 Taces. fateris uictum. nunc hoc accipe.
 Vides fortuna uariet ut hominum uices?
 Pugnant illi de uirtute & gloria.
 Nos de mero. pugnant ferro hastilibus.
 Nos uitro, nos argenteis archesis.